

RICARD FRIGOLA

LA DIMENSIÓ ECONÒMICA DEL PROJECTE

La celebració dels Jocs Olímpics a Barcelona serà indubtablement un fet econòmic de grans dimensions. I ho serà fonamentalment per dos tipus de consideracions; d'una banda, els efectes directes que suposaran tant la realització de les inversions programades com el volum de despeses generades per l'organització dels Jocs, i, d'una altra, la incidència indirecta que els Jocs tindran sobre les economies de Barcelona i dels municipis de la seva àrea d'influència.

Tot el volum d'actuacions que es posaran en marxa per a la preparació organitzativa i d'infraestructura necessària suposaran un elevat cost que, tanmateix, serà finançat fonamentalment per la capacitat d'obtenció de recursos generada pels mateixos Jocs. Aquest és un aspecte cabdal en la mesura que la magnitud dels Jocs podria col·lapsar la prestació dels serveis locals que els municipis realitzen normalment en el cas que el finançament fos a càrrec del sector públic local. Ara bé, el disseny dels pressupostos olímpics per a Barcelona-92 queda, com s'analitza a continuació, ben allunyat d'aquest perill; en conseqüència, la capacitat inversora del projecte s'afegeix a la que en una situació normal generen les finances dels municipis de l'àmbit de la Corporació Metropolitana de Barcelona.

Des de la segona perspectiva suara esmentada, la celebració dels Jocs tindrà, a més, unes conseqüències econòmiques a mitjà i llarg termini l'abast de les quals és més difícil d'avaluar, però que, tanmateix, seran indiscutiblement importants. Aquests efectes es produiran previsiblement més en el camp de l'economia privada que no pas en el de l'actuació pública. Tot i això, les infraestructures de tot tipus realitzades per l'Administració són la base d'aquest desenvolupament econòmic complementari.

BARCELONA'92, UNA PROJECCIÓ INTERNACIONAL A TRAVÉS DE LA IMATGE

Quadre 1

DESPESES I INVERSIONS DEL PROJECTE OLÍMPIC (en milions de pessetes de 1985)				
	Comitè Organitzador	Inversions directes		Total
		Sector Públic	Sector Privat	
I. Despeses d'organització	70.254			70.254
• personal	13.706			13.706
• material	42.156			42.156
• inversions	14.392			14.392
II. Inversions en instal·lacions	18.235	19.510	19.750	57.495
• esportives	17.505	19.510	400	28.960
• complementàries	730	—	19.350	20.080
III. Inversions en àrees urbanístiques	9.294	6.836	4.000	20.130
IV. Interessos i imprevistos	8.938			8.938
TOTAL	106.721	26.346	23.750	156.817

Font: Solicitud de Candidatura al COI para la celebració en Barcelona de los Juegos de la XXV Olimpiada

Quadre 2

DESPESES D'ORGANITZACIÓ DELS JOCS OLÍMPICS (en milions de pessetes de 1985)							
	Personal	Serveis	Material	Inversions	TOTAL	Aportacions i Col·laboracions	COJO
Administració	2.075,0	3.922,5	1.081,7	1.023,8	8.103,0	351,1	7.751,9
Tecnologia	2.040,1	14.713,7	6.705,4	16.714,4	40.173,6	10.527,9	29.645,7
Serveis	2.825,5	5.480,1	880,2	795,5	9.981,3	449,4	9.531,9
Prensa i publicacions	1.074,1	1.075,8	200,1	—	2.350,0	—	2.350,0
Imatge	255,5	3.573,8	389,0	—	5.218,3	—	5.218,3
Control Tec.-Urbanistic	265,7	—	—	—	265,7	—	265,7
Seguretat	798,4	870,8	148,3	63,6	1.881,1	—	1.881,1
Vila Olímpica	1.215,5	939,0	1.952,5	1.592,0	5.699,0	—	5.699,0
Esports	3.242,1	—	14,0	—	3.256,1	412,6	2.834,5
Cerimònies	303,1	1.511,6	451,5	—	2.266,2	—	2.266,2
Activitats culturals	211,6	2.450,0	—	—	2.661,2	—	2.661,2
Campament joventut	22,6	105,0	7,0	4,0	138,6	—	138,6
TOTAL	14.329,2	35.642,3	11.829,7	20.193,3	81.994,5	11.841,0	70.253,5

Font: Solicitud de candidatura al COI para la celebració de los Juegos de la XXV Olimpiada

L'execució del projecte dels Jocs Olímpics de 1992 inclou el pressupost del Comitè Organitzador, en què s'enumeren les despeses pròpies de l'organització i les inversions en instal·lacions i edificacions que aquest comitè assumeix directament. Complementàriament, la part de les inversions que no va a càrrec del comitè és assumida per d'altres agents, és a dir, pels diferents nivells del sector públic, i també pel sector privat. Aquesta distribució de les despeses dels Jocs es detalla al quadre 1.

L'organització dels jocs olímpics

Les despeses d'organització dels Jocs són la partida més destacada del pressupost del Comitè Organitzador, ja que en superen les dues terceres parts. Es classifiquen en dotze conceptes, dels quals destaca per la quantia el de tecnologia, com mostra el quadre 2, on es poden veure les actuacions en les xarxes de telecomunicacions i informàtica, amb la inversió com a part més significativa. Després sobresurt com a segon concepte l'apartat de serveis, del qual destaquen els transports i els allotjaments. Les despeses d'administració són el tercer concepte en importància de l'organització, mentre que les generades per la Vila Olímpica —les despeses de funcionament i les d'adaptació als usos residencials privats posteriors als Jocs— i la difusió d'imatge superen els 5.000 milions de pessetes. Les despeses d'imatge, prou importants, són significatives en funció de la veritable inversió que representen per a la consolidació del paper de Barcelona com a capital de Catalunya i ciutat europea. L'assumpció per part del comitè de les despeses d'adaptació de la Vila

Olímpica a habitatges d'ús privat esdevé una compensació del temps en què el sector privat no pugui disposar de les instal·lacions. S'ha d'assenyalar també, tot i tenir un pes menor relatiu, la dotació de gairebé dos mil milions en concepte de seguretat.

El quadre 2 mostra, d'altra banda, com la porció més elevada de les despeses totals correspon a les de prestació de serveis lligats a l'execució dels Jocs. Aquesta és una conseqüència del seu propi caràcter d'esdeveniment obert i generador d'uns fluxos de visitants molt considerables i que exigeixen una correcta atenció.

L'apartat de col·laboracions i aportacions previst en l'organització del projecte olímpic consisteix fonamentalment en les contribucions d'empreses i institucions mitjançant cessions temporals de béns o bé aportacions de material. Així mateix, més de 600 milions provenen de la xarxa de voluntaris promoguda i aconseguida per la candidatura de Barcelona.

les inversions

El conjunt de les inversions planejades per a la realització dels Jocs es desglossa en dues grans classes: les inversions en instal·lacions i les realitzades en àrees urbanístiques. A més, cal afegir les inversions corresponents a les despeses d'organització, en gran part lligades, com s'ha vist, a la xarxa tecnològica prevista. Globalment, el volum d'inversió assolirà quasi els 100.000 milions de pessetes —en termes de 1985— al llarg del període que va de l'aprovació fins a la celebració dels Jocs. D'aquests 97.818 milions, només un 40% és assumit pel Comitè Organitzador mateix, i la resta es distribueix entre els sectors privat i públic de

l'economia, que els executen directament. Pel que fa al primer sector, es fa càrrec de 23.750 milions, fonamentalment esmerçats en obres que posteriorment passaran a ser gestionades per la iniciativa particular. En concret, caldrà que assumeixi les despeses d'urbanització primària de les àrees que tinguin la destinació final de residència privada. Quant al sector públic, l'aportació bàsica prové de l'administració local —municipi de Barcelona i Corporació Metropolitana— mentre que el govern central aporta 5.000 milions en inversió i la Generalitat de Catalunya, 3.740.

Abans de començar l'anàlisi de les inversions projectades, val a dir que la realització dels Jocs en òptimes condicions suposa, en opinió dels dissenyadors de la candidatura, la construcció d'algunes instal·lacions esportives de gran dimensió —l'Estadi i el Palau Olímpic— alhora que la reforma i adequació de les que ja hi ha. A més, l'agençament de les instal·lacions tant de competició com d'entrenament, les quals han d'estar dotades de materials de competició adients. Així doncs, dels 57.500 milions totals a invertir en instal·lacions, la major part correspon a obra nova —41.500— mentre que en segon terme apareixen les despeses d'agençament i dotació de material de competició —11.700 milions. La resta està previst que s'esmerci en reformes i ampliacions.

Quant a la distribució segons l'ús final de la instal·lació, les de competició s'enduen la part cabdal —29.000 milions— davant els 8.000 de les d'entrenament. En el cas de les de caire complementari —residencial i premsa— els 20.000 milions previstos es financen gairebé totalment amb fons privats, com s'ha dit anteriorment.

El Comitè Organitzador assumirà la totalitat del cost d'agençament i del material esportiu que és obligatori d'instal·lar, atès que sovint són despeses sotmeses a exigència d'homologació o bé lligades a una utilització exclusiva durant la celebració dels Jocs.

Les actuacions que s'hauran de realitzar a les àrees on es localitzaran les principals instal·lacions esportives i residencials permetran dotar-les dels equipaments urbanístics necessaris per tal que puguin ser emprades adequadament per als usos previstos.

El pressupost del Comitè Organitzador assumeix agenciar la major part de les àrees, tant de les construccions de caràcter permanent com de les destinades a ser usades només durant els Jocs. La part assumida pel sector públic correspon íntegrament a l'administració local. Dels 6.836 milions, 2.446 s'esmerçaran a l'àrea de Montjuïc, 1.920 a la de la Diagonal, 1.032 a la de la Vall d'Hebron i 1.200 a la del Parc de Mar. Pel que fa als 4.000 milions d'inversió privada es destinen també a la zona del Parc de Mar del Poblenou, en l'àmbit urbà on hi ha les instal·lacions d'ús residencial privat.

La valoració de la capacitat d'inversió generada pel projecte olímpic Barcelona-1992 és analitzada en el

quadre 3. El volum principal de les inversions es concentra, com ja s'ha vist, en instal·lacions i agençament d'àrees urbanístiques, mentre que una petita part correspon a d'altres inversions, bàsicament lligades a la constitució de la xarxa electrònica i informàtica. Quant a la primera categoria, la inversió anual mitjana per habitant assoleix les 7.382 pessetes, xifra que dobla amb escreix les quantitats invertides pel municipi de Barcelona en els darrers anys. Així mateix, també supera sobradament la inversió per càpita conjunta de l'Administració central i de la Generalitat en les funcions d'obres públiques, transports i cultura, joventut i esports; i més, si es té en compte que les xifres d'ambdues administracions fan referència als volums invertits a tot Catalunya i no únicament a Barcelona.

Una vegada analitzat el volum total de la inversió prevista, la diferència no és tan significativa com en el cas de les inversions en instal·lacions i urbanisme, tot i que és superior a la de les tres administracions considerades.

Per tant, la realització dels Jocs suposarà en els propers sis anys una capacitat d'inversió neta, a Barcelona i als municipis metropolitans, addicional a l'actual. Aquest augment es pot avaluar al voltant del 40% de la capacitat d'inversió actual del conjunt del sector públic a l'àrea metropolitana de Barcelona.

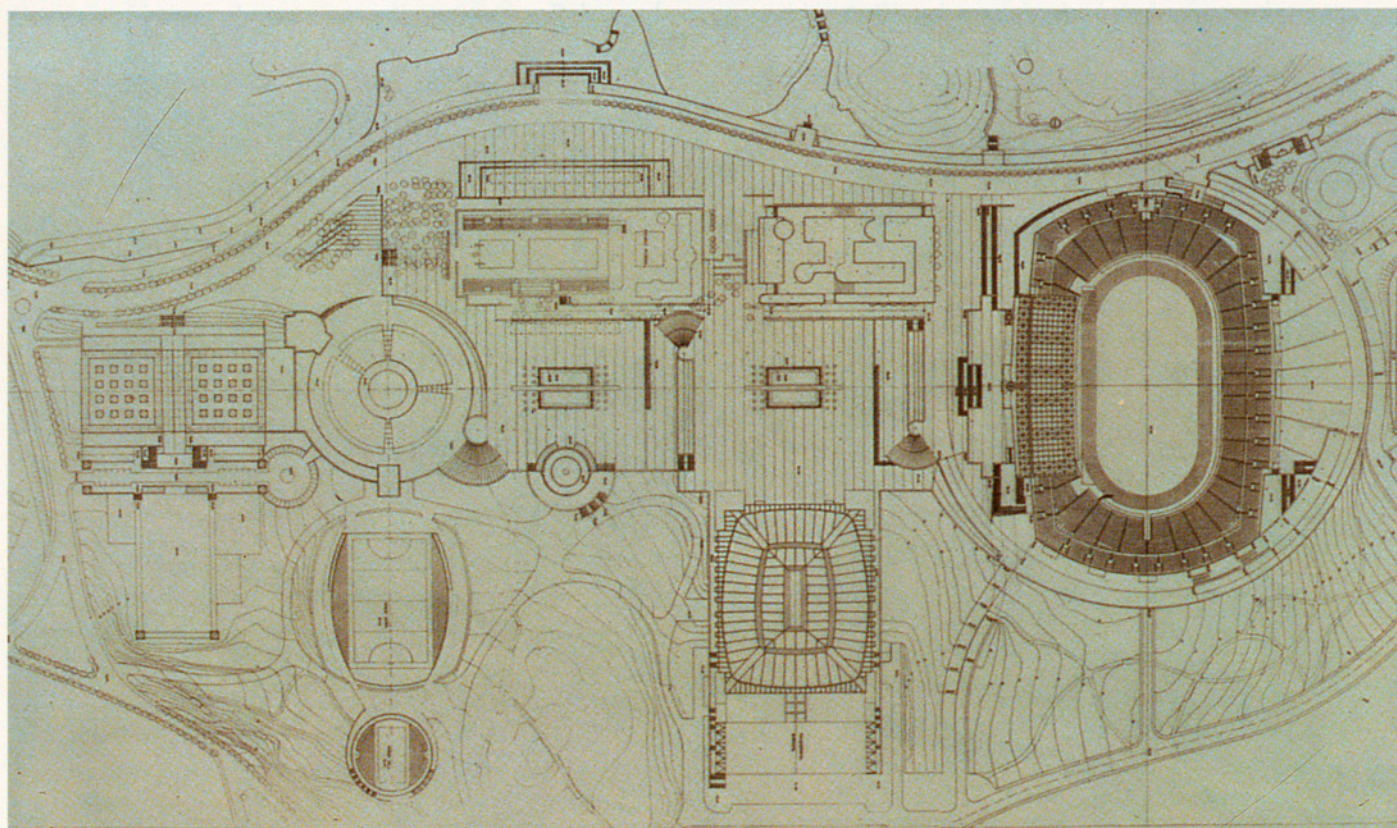
el finançament dels jocs

El projecte olímpic Barcelona-1992 té, com s'ha analitzat, dues categories globals de despeses: primer, les despeses d'organització, pròpiament dites, i d'inversió finançada pel Comitè Organitzador, i, segon, les inversions fetes pels diversos agents públics o pel sector privat. En aquest darrer grup, cada agent assumeix de forma directa el finançament de les obres que segons el pressupost global dels Jocs li pertocuen —vegeu el quadre 1. Tanmateix, el pressupost del Comitè Organitzador sí que conté una estructura de finançament de les despeses que ha assumit. Els ingressos del comitè es desglossen en tres blocs principals: ingressos propis, participacions i transferències provinents dels pressupostos de l'Estat.

Els ingressos propis del Comitè Organitzador són el component principal de l'estructura de finançament del pressupost, amb un pes del 65,8%. El concepte bàsic són els recursos obtinguts per la cessió dels drets de ràdio i televisió a tot el món, calculats en 46.900 milions de pessetes, gairebé la meitat dels ingressos totals. La determinació de la quantia total d'aquests ingressos recull l'experiència dels darrers Jocs celebrats, ja que la partida dels drets de difusió per televisió assoleix cada cop més importància. Mentre l'any 1976 a Montréal s'ingressaren 63 milions de dòlars de 1985, a Moscou-1980 la xifra va ser de 127 milions i a Los Angeles-1984 els recursos recaptats ja s'elevaren als 300 milions. És com a continuació d'aquesta tendèn-

LES INVERSIONS PER CÀPITA A BARCELONA SUPERABAN, DE LLARG, LA INVERSIÓ CONJUNTA DE L'ADMINISTRACIÓ CENTRAL I LA GENERALITAT

MONTJUÏC S'ENDURÀ 2.446 MILIONS DEL PRESSUPOST TOTAL

Quadre 3

ANÀLISI DE LES INVERSIONS DEL PROJECTE OLÍMPIC					
	Mitjana anual projecte olímpic		Inversió pública 1985 (ptes. per càpita)		
	Milions de ptes.	Pessetes per càpita ²	Estat ¹	Generalitat ¹	Ajuntament ²
Instal·lacions i àrees urbanístiques	12.937,5	7.382	2.707 ³	2.975 ³	3.280,8 ³
Altres	2.398,7	1.369	541	2.466	4.121,1
TOTAL	15.336,2	8.751	32.248	5.441	7.401,9

1. Ponderació sobre la població total catalana
 2. Ponderació sobre la població de Barcelona ciutat. Liquidació pressupost 1984
 3. Inclou les àrees d'obres públiques i urbanisme, transports i cultura, joventut i esports

Font: Solicitud de candidatura al COI para la celebracion en Barcelona de los Juegos de la XXV Olimpiada. Centre d'Estudis de Planificació, La financiación de las Comunidades Autónomas: el periodo transitorio y la revisión

cia que a Barcelona-1992 està previst ingressar 400 milions de dòlars.

La cessió de llicències per a l'explotació dels emblemes i símbols olímpics, inclosa la mascota dels Jocs de 1992, generarà un flux d'ingressos de 15.000 milions de pessetes. L'experiència dels darrers Jocs i el desenvolupament i consolidació del programa internacional de *marketing* que ajuda a la penetració de la imatge dels Jocs avalen la previsió realitzada.

Pel que fa al tercer concepte en importància dels ingressos propis, la prestació de serveis, val a dir que s'hi inclouen ingressos de diversa naturalesa: des de les quotes, com a contrapartida de l'ús dels locals i les instal·lacions per part de les cadenes de TV, ràdio i premsa, fins als ingressos provinents de l'allotjament dels visitants dels deu creuers que estaran ancorats al port de Barcelona en el moment de la realització dels Jocs. També s'inclouen aquí els rendiments derivats dels actes culturals que se celebraran al mateix temps que els Jocs.

Fent referència als ingressos per venda d'entrades,

hom avalua una capacitat total de 4,8 milions d'espectadors als Jocs. D'acord amb una hipòtesi prou moderada, segons la qual un 80% de les entrades comercialitzades serà venuda, la quantia total percebuda serà de gairebé 2.900 milions de pessetes. El preu mitjà establert per a les entrades serà de 825 pessetes, un terç del cost de Los Angeles-84 i equivalent a la meitat del preu actualitzat de les entrades de Munic-72 o Montréal-76.

La menor importància dels ingressos provinents dels allotjaments a la Vila Olímpica és conseqüència del fet que seran per a la majoria dels estadants. Pel que fa als atletes, l'estada a la Vila serà gratuïta durant el període que el COI i les federacions de cada esport determinin. Per això el Comitè Organitzador assumeix la major part del cost dels allotjaments.

El segon bloc dels recursos que el comitè obtindrà per finançar els Jocs ve de les participacions en ingressos no fiscals, és a dir, de les loteries, traveses, segells i monedes. El programa de loteries suposarà uns ingressos de 7.000 milions, el 6,6% del total. El progra-

ELS MOVIMENTS ECONÒMICS UN FENOMEN OLÍMPIC PER EXCEL·LÈNCIA

Quadre 4

FINANÇAMENT DEL PRESSUPOST DEL COMITÈ ORGANITZADOR		
	Milions de pessetes	
		%
I. Ingressos propis	70.210	65,8
• entrades	2.895	2,7
• allotjament Vila Olímpica	735	0,7
• material gràfic	225	0,2
• cessió de llicències	15.000	14,1
• drets RTV	46.900	43,9
• prestació de serveis	4.457	4,2
II. Participacions	20.710	19,4
• loteries	7.000	6,6
• travesses	7.750	7,2
• segells de correus	990	0,9
• monedes	4.970	4,7
III. Transferències	9.500	8,9
• de l'Estat	9.500	8,9
IV. Altres ingressos	6.299	5,9
TOTAL	106.721	100,0

Font: Solicitud de candidatura al COI para la celebració en Barcelona de los Juegos de la XXV Olimpiada

ma de les travesses s'articularà d'acord amb l'establiment d'un recàrrec a favor del comitè sobre cada aposta. L'estimació d'ingressos és de 7.750 milions.

Quant al programa d'emissió de segells de correus, hom l'ha considerat d'especial importància no tant per la magnitud dels recursos que aporta com per la capacitat de difusió de la imatge dels Jocs en l'àmbit internacional. Les emissions previstes amb motiu dels Jocs són vuit, i es duran a terme a partir de 1988. La darrera s'emetrà durant la celebració de les Olimpíades.

Com en el cas anterior, les emissions de monedes tenen un poder de difusió important. L'alta cotització de les monedes de qualitat encunyades en commemoració dels Jocs ha estat tradicionalment conseqüència de la bona acceptació que han tingut en el món numismàtic internacional. El nombre total de monedes a emetre per a la Barcelona-1992 serà de tres milions d'unitats. Els ingressos previstos pel programa d'emissió de monedes se situen en els quasi 5.000 milions que mostra el quadre 4.

Les transferències directes de l'Estat al pressupost del Comitè Organitzador són la peça clau que cobreix les necessitats de finançament totals. El compromís del govern de l'Estat de donar suport a la candidatura i al projecte olímpic de Barcelona no haurà de suposar, tanmateix, una disminució real dels seus recursos, perquè les subvencions al comitè sorgiran íntegrament de l'augment dels ingressos fiscals, a conseqüèn-

cia tant de l'exportació tributària que es produirà en funció de les despeses realitzades pels visitants com de l'increment de la renda real general pels Jocs. En definitiva, la previsió de transferències és de 9.500 milions de pessetes.

El conjunt dels ingressos propis, les participacions en ingressos no fiscals, les transferències de l'Estat i també d'altres ingressos menys importants —bàsicament la venda d'actius un cop finalitzats els Jocs— permeten el finançament del conjunt de les despeses assumides pel Comitè Organitzador. Es tracta, per tant, d'un pressupost inicialment equilibrat.

els efectes econòmics dels jocs olímpics

Fins ara hom ha analitzat els impactes directes sobre la ciutat de Barcelona derivats de les inversions projectades per a la celebració dels Jocs. Tanmateix, cal que es prengui un altre aspecte en consideració: els efectes induïts sobre l'economia.

Un primer tipus d'efectes resulta de les despeses mateixes dels pressupostos del projecte olímpic. Així, la realització de les inversions augmenta la demanda dels sectors que se'n veuen afectats, com són els de la construcció, telecomunicacions i electrònica, informàtica, publicitat, etc. Les despeses pressupostades, com ja s'ha vist, assoleixen un volum total de 156.817 milions de pessetes, dels quals únicament caldria deduir el capítol de personal per obtenir-ne l'augment de demanda generat sobre el sector real de l'economia barcelonina. En aquesta línia, abans s'ha mostrat com la inversió anual dels Jocs comportarà un augment significatiu de la capacitat inversora de les administracions públiques a Barcelona i als municipis limítrofs.

El segon efecte indirecte, el constitueixen les despeses generades pels visitants, és a dir, l'augment en l'ocupació hotelera, les despeses en alimentació o de caire turístic. Aquest segon tipus d'impacte és, tanmateix, més difícil d'avaluar. No obstant això, segons les estimacions fetes per la candidatura olímpica de Barcelona la capacitat total de despesa neta generada implicarà un augment de la riquesa interior proper als 130.000 milions de pessetes.

La celebració de la vint-i-cinquena Olimpíada a Barcelona és un fenomen econòmic, alhora que també, i sobretot, esportiu, la magnitud del qual no tan sols es pot mesurar en els seus aspectes d'incidència més o menys directa sobre l'economia de la ciutat, ja sigui pel volum d'inversió o per l'afluència de visitants que comporta. L'impacte ha de ser molt més intens; cal que esdevingui un revulsiu, un dinamitzador dels potencials de desenvolupament català i barceloní, tant per a l'activació de les iniciatives internes com per al refermament internacional del paper de Barcelona com a gran ciutat mediterrània i europea.

RICARD FRIGOLA

economista i membre del Centre d'Estudis de Planificació